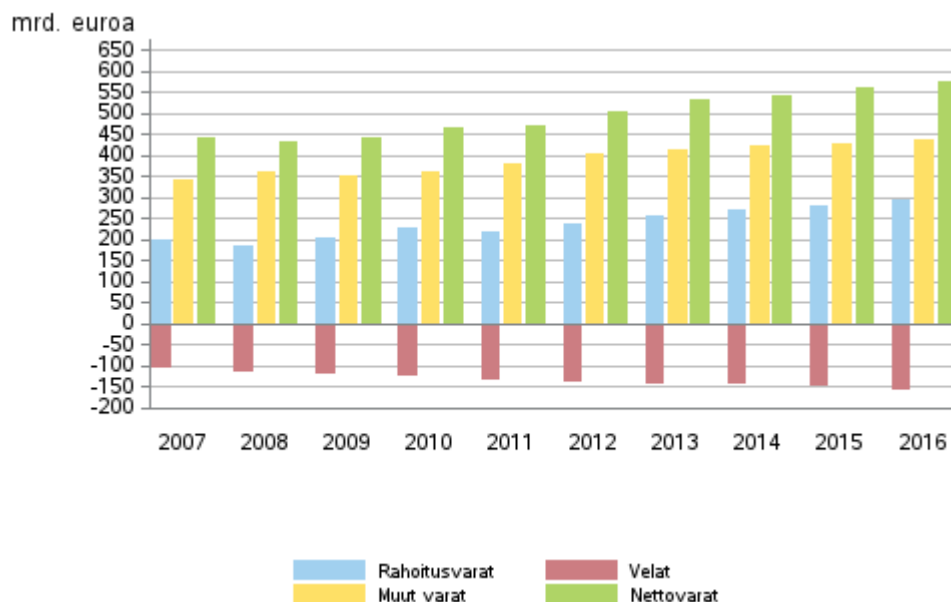

Rahoitustilinpito 2016

Kotitalouksien nettovarallisuus nousi 575 miljardiin euroon vuonna 2016

Kotitalouksien rahoitusvarat olivat 293 miljardia ja muut varat 436 miljardia euroa vuoden 2016 lopussa. Vuoden aikana rahoitusvarat lisääntyivät 13 miljardilla eurolla. Muut varat eli reaali-varat kasvoivat 9 miljardia euroa. Muista varoista merkittävimpiä ovat rakennukset ja maa. Myös kotitalouksien velat kasvoivat. Nousua kertyi 8 miljardia euroa tason noustessa 155 miljardiin euroon. Rahoitusvaroista ja veloista sekä muista varoista yhteenlaskettava kotitalouksien nettovarallisuus kasvoi näin 575 miljardiin euroon. Kasvua edellisvuodesta syntyi 15 miljardia euroa. Suurin osa tästä eli 10 miljardia euroa syntyi rahoitusvarojen hallussapitovoitoista. Kotitalouksien nettovarallisuus on kasvanut yhtäjaksoisesti vuodesta 2008 lähtien. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen rahoitustilinpitotilastosta.

Kotitalouksien rahoitusvarat ja velat, muut varat sekä nettovarallisuus 2007–2016, mrd. euroa

Kotitalouksien nettovarallisuus kasvanut kahdeksan vuotta peräkkäin

Kotitalouksien nettovarallisuusasema eli niiden rahoitusvarojen ja velkojen sekä muun varallisuuden yhteissumma on parantunut yhtäjaksoisesti vuodesta 2008 lähtien. Vuoden 2016 nettovarallisuuden taso, 575 miljardia euroa, on 141 miljardia euroa korkeampi kuin vuonna 2008. Kehitykseen ovat vaikuttaneet niin nettorahoitusvarallisuuden kuin reaaliarallisuudenkin kasvu. Nettovarallisuuden kasvu on ollut mahdollista, vaikka samaan aikaan myös kotitalouksien velkaantuminen on vuosi vuodelta lisääntynyt. Rahoitus- ja reaaliarallisuuden kasvu on kuitenkin ollut velkaantumista nopeampaa.

Kotitalouksien velkaantuminen jatkui myös vuonna 2016, mutta erityisesti osakekurssien suotuisan kehityksen sekä muiden varojen kasvun myötä kotitalouksien kokonaisvarallisuus kasvoi. Vuonna 2016 nettovarallisuutta kertyi yhteensä 15 miljardia euroa.

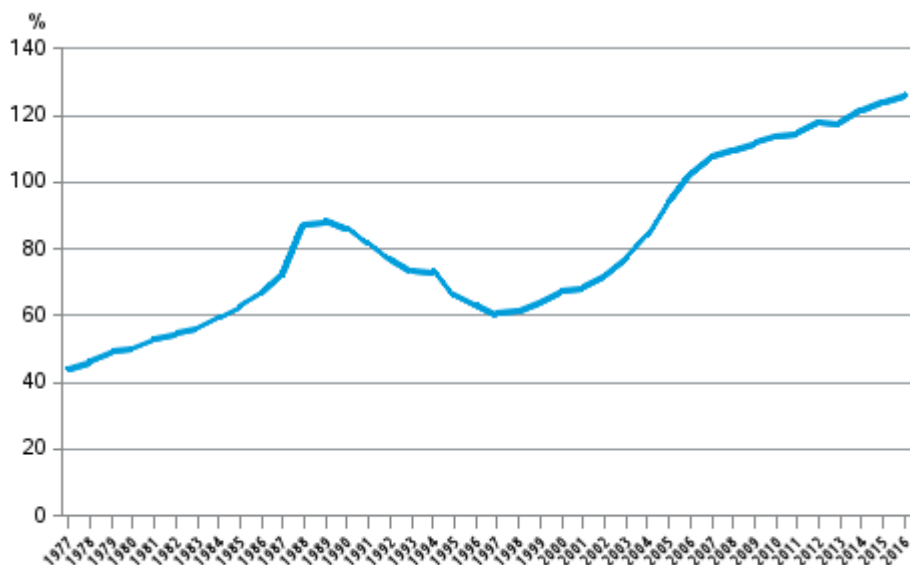
Kotitalouksien suurimpana yksittäisenä rahoitussijoitusinstrumenttina jatkavat edelleen talletukset. Alhaisista koroista huolimatta niissä kotitalouksien rahoitusvaroja oli 83 miljardin euron edestä vuoden 2016 lopussa. Määrä vastaa 28 prosenttia kotitalouksien kaikista rahoitusvaroista. Talletukset kasvoivat kolmella miljardilla eurolla. Talletuksissa siirtymä määräaikaistalletuksista käteistalletuksiin jatkui edellisten vuosien tapaan.

Kotitalouksien omistamien noteerattujen osakkeiden ja rahasto-osuuksien yhteenlaskettu arvo oli 57 miljardia euroa eli 20 prosenttia kotitalouksien rahoitusvaroista. Kasvua edellisvuoden loppuun verrattuna syntyi yli viisi miljardia euroa. Kasvusta lähes kaikki oli hallussapitovoittoa. Nettomääräisesti sijoitukset sekä noteerattuihin osakkeisiin että rahasto-osuuksiin pysyivät muutaman edeltävän vuoden tapaan alhaisella tasolla. Nettomääräiset rahasto-osuussijoitukset olivat puoli miljardia positiiviset siinä missä sijoitukset noteerattuihin osakkeisiin nousivat nettomääräisesti juuri ja juuri plussan puolelle.

Kotitalouksien velkaantumisaste jatkoi kasvuaan

Kotitalouksien velkaantumisaste on noussut vuositasona miltei yhtäjaksoisesti vuodesta 1997 alkaen. Myös vuonna 2016 velkaantumisaste kasvoi lainavelkojen lisääntyessä 5 miljardilla eurolla. Kotitalouksien lainavelat olivat liki 143 miljardia euroa vuoden 2016 lopussa. Lainavelkojen kasvu nosti kotitalouksien velkaantumisastetta vuoden aikana 2,2 prosenttiyksiköllä 126,4 prosenttiin. Kotitalouksien velkaantumisaste lasketaan suhteuttamalla kotitalouksien lainavelat vuoden lopussa koko vuoden yhteenlaskettuun käytettävissä olevaan tuloon.

Kotitalouksien velkaantumisaste 1977–2016, lainavelka suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin

Sisällys

1. Hallussapitovoitot kotitalouksien nettorahoitusvarojen kasvun taustalla viidettä vuotta peräkkäin.....	4
1.1 Julkisyhteisöjen varallisuusasema parani hieman.....	5
1.2 Yritykset vähensivät velkarahoitusta.....	5
1.3 Kotimaisten sijoitusrahastojen vahva kasvu jatkui.....	5
1.4 Ulkomainen omistusosuus suomalaisissa pörssiosakkeissa tasan puolet.....	5
1.5. Yksityisen sektorin velka pieni.....	6

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kotitalouksien rahoitusvarat, milj. euroa.....	7
Liitetaulukko 2. Kotitalouksien velat, milj. euroa.....	7
Liitetaulukko 3. Kotitalouksien rahoitusvarojen nettohankinta, milj. euroa.....	7
Liitetaulukko 4. Kotitalouksien velkojen nettohankinta, milj. euroa.....	8
Liitetaulukko 5. Yritysten rahoitusvarat, milj. euroa.....	8
Liitetaulukko 6. Yritysten velat, milj. euroa.....	9
Liitetaulukko 7. Nettorahoitusvarat sektoreittain, milj. euroa.....	10
Liitetaulukko 8. Rahoitustaloustoimet sektoreittain, milj. euroa.....	11
Liitetaulukko 9. Tilastollinen ero sektoreittain, milj. euroa.....	12
Liitetaulukko 10. Kokonaisvarallisuus sektoreittain 2016, mrd. euroa.....	12

Kuviot

Kuvio 1. Kotitalouksien rahoitusvarojen muutos, mrd. euroa.....	4
Kuvio 2. Yksityisen sektorin sulauttamaton velka suhteessa bruttokansantuotteeseen.....	6

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Kotitalouksien rahoitusvarat.....	13
Liitekuvio 2. Kotitalouksien rahoitusvarojen muutos.....	13
Liitekuvio 3. Kotitalouksien nettomääräiset sijoitukset talletuksiin, pörssiosakkeisiin ja rahastoihin.....	14
Liitekuvio 4. Kotitalouksien velkaantumisaste.....	14
Liitekuvio 5. Yksityisen sektorin velka suhteessa bruttokansantuotteeseen.....	15

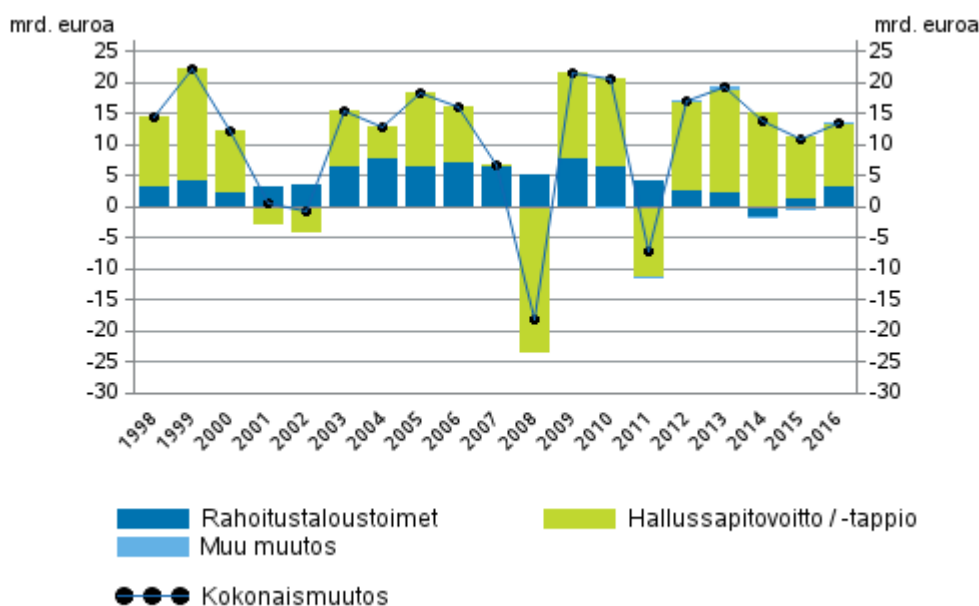
Laatuseloste: Rahoitustilinpito.....	16
--------------------------------------	----

1. Hallussapitovoitot kotitalouksien nettorahoitusvarojen kasvun taustalla viidettä vuotta peräkkäin

Kotitalouksien rahoitusvarat kasvoivat 13 miljardia euroa vuonna 2016 nousten 293 miljardiin euroon. Jo viidettä vuotta peräkkäin merkittävin osa rahoitusvarojen kasvusta muodostui hallussapitovoitoista. Niiden taustalla oli erityisesti edelleen jatkunut osakekurssien nousu. Vuonna 2016 Hallussapitovoittoja kertyi 10 miljardia euroa samalla kun kotitalouksien nettomääräiset sijoitukset rahoitusvaroihin olivat 3 miljardia.

Kotitalouksien rahoitusvarojen ja velkojen kokonaiskehitys jatkui suotuisana vuonna 2016. Rahoitusvarojen ja velkojen erotus eli nettorahoitusvarat jatkoivat kasvuaan jo viidettä vuotta peräkkäin. Vuonna 2016 nettorahoitusvarat kasvoivat yli kuudella miljardilla eurolla 139 miljardiin euroon, vaikka kotitalouksien velat kasvoivat samaan aikaan yli seitsemällä miljardilla eurolla.

Kuvio 1. Kotitalouksien rahoitusvarojen muutos, mrd. euroa

Kotitalouksien nettomääräiset sijoitukset rahoitusvaroihin elpyivät jossain määrin edellisten vuosien alhaisemmasta tasosta. Eniten nettomääräisiä sijoituksia tehtiin talletuksiin, hieman yli 3 miljardin euron edestä. Nettomääräiset sijoitukset noteerattuihin osakkeisiin nousivat aavistuksen verran positiivisiksi vuonna 2016 oltuaan puolisen miljardia negatiiviset vuonna 2015. Sijoitusrahasto-osuuksien suosio pysyi edellisvuoden tasolla kotitalouksien sijoittaessa niihin varojaan noin puolen miljardin euron edestä.

Talletusten osalta jo useamman vuoden aikana nähty painopisteen siirtyminen määräaikaistalletuksista käteistalletuksiin jatkui edelleen. Kotitaloudet vetivät varojaan pois määräaikaistalletuksista vuonna 2016 kahden miljardin euron edestä samalla kun niiden käteistalletukset lisääntyivät viidellä miljardilla.

Kaikkiaan kotitalouksilla oli rahoitusvaroja 293 miljardia euroa vuoden 2016 lopussa. Näistä 83 miljardia oli talletuksia, 75 miljardia noteeraamattomia osakkeita ja osuuksia, 60 miljardia vakuutus- ja eläkesaamisia, 36 miljardia pörssiosakkeita ja 22 miljardia rahasto-osuuksia. Muita rahoitusvaroja kotitalouksilla oli 17 miljardin euron arvosta. Kotitalouksien asunto-osakkeita ei tilastoida rahoitustilinpäädössä kotitalouksien rahoitusvaroiksi, sillä ne ovat osa muita varoja eli reaalivaroja.

Kotitalouksien velkojen kasvu jatkui parin edellisvuoden tahdissa. Kotitalouksien lainavelat lisääntyivät vuoden 2016 aikana 5 miljardilla eurolla nousten vuoden lopussa liki 143 miljardiin. Velkaantumistaso eli lainavelkojen suhde käytettävissä olevaan tuloon nousi 2,2 prosenttiyksiköllä 126,4 prosenttiin. Hallussapitovoittojen ansiosta kotitalouksien rahoitusvarat lisääntyivät velkoja enemmän. Näin kotitalouksien nettorahoitusvarat nousivat yli kuudella miljardilla 139 miljardiin euroon.

1.1 Julkisyhteisöjen varallisuusasema parani hieman

Julkisyhteisöjen varallisuusasema parani vuoden mittaan yli kahdella miljardilla eurolla. Nettorahoitusvarat nousivat 114 miljardiin euroon. Julkisyhteisöistä valtio otti lisävelkaa, mutta sosiaaliturvarahastoihin kuuluvien työeläkelaitosten sijoitustuotot ylittivät valtion velkaantumistahdin. Työeläkelaitokset vastasivat muutoinkin pääosasta julkisyhteisöjen nettorahoitusvarojen noususta. Paikallishallinnon nettorahoitusvarallisuusasema pysyi miltei edellisvuoden tasolla.

Valtion nettorahoitusvarallisuusaseman vuonna 2008 alkanut heikkeneminen jatkui yhä vuonna 2016. Heikentyminen eteni edeltävän vuoden tahtiin, reilut 4 miljardia euroa. Vuoden 2016 lopussa valtion nettorahoitusvarojen taso oli -67 miljardia euroa. Nettorahoitusaseman laskun taustalla oli valtion velkaantumisen jatkuminen, sillä sen rahoitusvarat pysyivät edellisvuoden tasolla. Valtio velkaantui erityisesti joukkovelkakirjalainoja liikkeelle laskemalla.

Työeläkelaitosten nettorahoitusasema on kohentunut viiden vuoden aikana 50 miljardia euroa eli 38 prosenttia. Vuoden 2016 aikana työeläkelaitosten nettorahoitusvarat nousivat 178 miljardista 185 miljardiin euroon. Kasvun taustalla olivat etenkin rahasto-osuuksista ja noteeratuista osakkeista saadut merkittävät hallussapitovoitot, sillä nettomääräisesti työeläkelaitokset lisäsivät sijoituksiaan vain 1,6 miljardilla eurolla. Lisäsijoituksetkin suuntautuivat pääasiassa näihin varoihin. Velkapapereiden osuus sijoitussalkussa laski hieman, sillä työeläkelaitokset vetivät varojaan pois niistä nettomääräisesti noin kolmen miljardin euron edestä.

1.2 Yritykset vähensivät velkarahoitusta

Yritysten velkarahoitus laski vuoden 2016 aikana 27 miljardilla eurolla. Velkarahoituksella tarkoitetaan lainavelkoja ja velkapaperimuotoista rahoitusta yhteensä. Yritysten velkarahoitus väheni vuoden aikana 244 miljardista 217 miljardiin euroon. Erityisesti yritysten lainavelat laskivat, sillä niiden taso putosi 24 miljardilla eurolla.

1.3 Kotimaisten sijoitusrahastojen vahva kasvu jatkui

Kotimaisten sijoitusrahastojen vahva kasvu jatkui, nyt viidettä vuotta peräkkäin. Kasvua kertyi vuonna 2016 11 miljardia euroa. Kasvusta hieman yli puolet syntyi nettomääräisten sijoitusten kautta toisen puolen rakentuessa rahastojen hallussapitovoitoista. Kotimaisiin sijoitusrahastoihin sijoittivat vuoden 2016 aikana erityisesti ulkomaiset tahot.

1.4 Ulkomainen omistusosuus suomalaisissa pörssiosakkeissa tasan puolet

Ulkomaiden nettomääräiset sijoitukset Suomeen vähentyivät 8 miljardilla eurolla. Merkittävimmät vähennykset näkyivät velkapapereissa, sillä niihin liittyvät ulkomaisten tahojen transaktiot vähenivät 13 miljardilla eurolla. Talletuksissa tapahtui siirtymää muista talletuksista siirtokelpoisiin. Talletussaamisten ja velkojen muutokset liittyvät pääosin rahalaitosten välisiin operaatioihin.

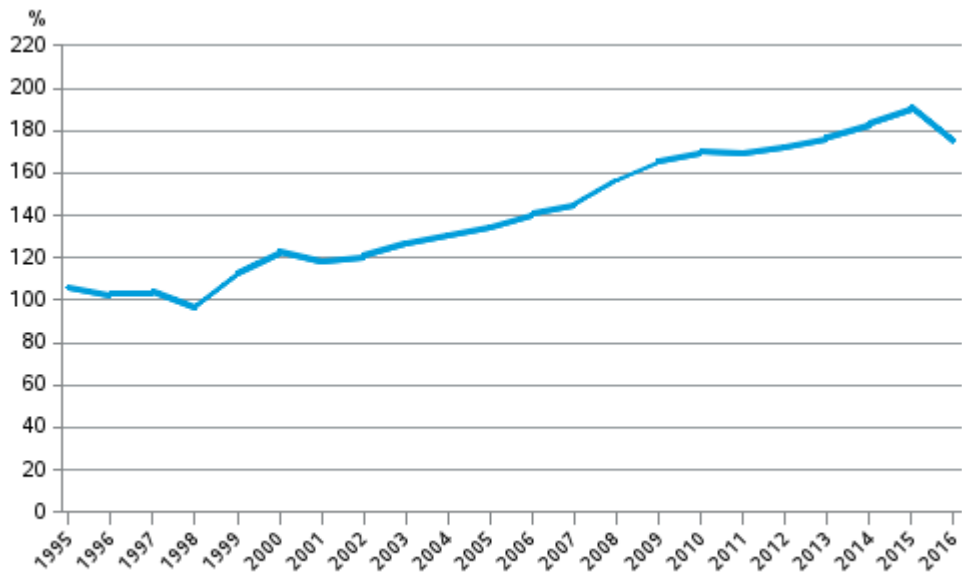
Ulkomaiset sijoittajat lisäsivät viime vuonna omistuksiaan Suomessa erityisesti noteeratuissa osakkeissa. Niihin ulkomaista rahaa virtasi 13 miljardia euroa. Ulkomaisen pörssiomistuksen arvo suomalaisista noteeratuista osakkeista oli vuoden lopussa liki 98 miljardia euroa. Ulkomaisen omistuksen osuus kotimaisten pörssiosakkeiden arvosta oli tasan puolet eli 50 prosenttia.

Ulkomaisista sijoitusinstrumenteista erityisesti rahasto-osuudet olivat suomalaisten suosiossa vuonna 2016. Ulkomaisia sijoitusrahasto-osuuksia kotimaisilla tahoilla oli hallussaan 115 miljardin euron edestä samalla kun kotimaisten rahasto-osuuksien taso oli 93 miljardia. Ulkomaisia noteerattuja osakkeita suomalaisilla yksiköillä oli puolestaan hallussaan vuoden lopussa liki 67 miljardin arvosta. Suomalaisten yksiköiden kotimaisten noteerattujen osakkeiden omistusten taso oli sen sijaan 97 miljardia euroa.

1.5. Yksityisen sektorin velka pienei

Yksityisen sektorin velka vähentyi vuoden 2016 aikana 22 miljardilla eurolla. Samalla velan suhde bruttokansantuotteeseen laski 15,4 prosenttiyksikköä 175,6 prosenttiin. Yksityisen sektorin velkaan luetaan yritysten, kotitalouksien ja kotitalouksia palvelevien voittoja tavoittelemattomien yhteisöiden lainavelat ja velkapaperimuotoiset velat.

Kuvio 2. Yksityisen sektorin sulauttamaton velka suhteessa bruttokansantuotteeseen

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kotitalouksien rahoitusvarat, milj. euroa

Vaade	Vuosi									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
AF0 Vaateet yhteensä	200 807	182 605	204 273	224 781	217 508	234 587	255 050	268 853	279 845	293 474
AF21 Käteisraha	2 704	2 978	3 468	3 938	4 735	5 239	5 469	6 069	7 127	8 415
AF22 Käteistalletukset	32 573	32 275	38 813	40 327	41 706	46 183	49 793	53 071	55 462	60 551
AF29 Muut talletukset	30 348	38 325	32 514	35 145	38 538	34 019	30 018	26 281	24 783	22 852
AF3 Rahamarkkinainstrumentit ja joukkovelkakirjalainat	4 147	3 603	4 291	5 297	4 945	5 396	4 879	4 528	3 746	3 382
AF4 Lainat	0	0	0	0	0	0	0	19	20	22
AF511 Noteeratut osakkeet	27 234	14 771	23 014	30 024	21 906	25 101	29 389	29 194	31 766	35 649
AF512 Noteeraamattomat osakkeet	29 733	28 216	32 143	33 801	33 912	40 121	50 376	54 559	55 708	57 929
AF519 Muut osuudet	10 188	10 627	10 647	12 636	12 127	11 525	12 395	14 719	16 565	17 535
AF52 Rahasto-osuudet	18 217	9 115	12 779	15 463	12 541	14 912	16 424	18 887	20 212	21 794
AF6 Vakuutus-, eläke- ja standarditakausvastuut	40 738	37 721	41 097	42 729	41 506	45 700	49 639	54 812	58 492	59 747
AF7 Johdannaiset ja työsuhdeoptiot	142	30	36	31	18	1	0	0	0	0
AF8 Muut saamiset ja velat	4 783	4 944	5 471	5 390	5 574	6 390	6 668	6 714	5 964	5 598

Liitetaulukko 2. Kotitalouksien velat, milj. euroa

Vaade	Vuosi									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Velat yhteensä	101 245	109 666	113 733	120 514	128 790	134 364	138 237	140 923	147 361	154 611
Lainavelat	93 210	100 057	105 399	112 021	118 264	124 520	127 758	132 392	137 689	142 619
Muut velat	8 035	9 609	8 334	8 493	10 526	9 844	10 479	8 531	9 672	11 992

Liitetaulukko 3. Kotitalouksien rahoitusvarojen nettohankinta, milj. euroa

Vaade	Vuosi									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
AF0 Vaateet yhteensä	6 525	4 978	7 686	6 332	4 197	2 411	2 361	-1 418	1 273	3 223
AF21 Käteisraha	449	274	490	470	797	504	230	600	1 058	1 289
AF22 Käteistalletukset	-296	-298	6 542	2 305	1 401	4 402	3 511	3 192	3 266	4 921
AF29 Muut talletukset	7 027	7 977	-5 811	1 912	3 391	-4 505	-3 998	-3 726	-2 496	-1 753
AF31 Rahamarkkinainstrumentit	202	-203	21	16	-13	-7	0	-20	-4	8
AF32 Joukkovelkakirjalainat	-213	919	878	294	-273	345	-237	-510	-811	-454
AF4 Lainat	-672	0	0	0	0	0	0	0	1	-1
AF511 Noteeratut osakkeet	-1 071	450	2 275	692	615	888	182	-1 887	-569	28
AF512 Noteeraamattomat osakkeet	-1 042	-1 277	-1 047	-1 482	-933	-1 960	-464	-477	74	-104
AF519 Muut osuudet	57	78	41	60	0	16	51	0	0	-4
AF52 Rahasto-osuudet	528	-4 058	2 263	206	-1 460	911	1 188	1 250	442	472
AF6 Vakuutus-, eläke- ja standarditakausvastuut	1 061	949	1 508	1 940	560	1 001	1 620	85	768	-823

Vaade	Vuosi									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
AF7 Johdannaiset ja työsuhdeoptiot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AF8 Muut saamiset ja velat	495	167	526	-81	112	816	278	75	-456	-356

Liitetaulukko 4. Kotitalouksien velkojen nettohankinta, milj. euroa

Vaade	Vuosi									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Velat yhteensä	9 714	8 417	4 264	6 421	8 308	5 673	4 023	2 485	6 898	7 388
Lainavelat	9 352	6 844	5 541	6 262	6 275	6 355	3 388	4 435	5 312	5 069
Muut velat	358	1 573	-1 277	159	2 033	-682	635	-1 950	1 586	2 319

Liitetaulukko 5. Yritysten rahoitusvarat, milj. euroa

Vaade	Vuosi										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
AF0 Vaateet yhteensä	273 052	296 992	282 722	313 455	321 347	325 369	327 430	348 106	373 918	375 641	
AF2 Käteisraha ja talletukset	21 897	24 713	24 029	26 213	25 466	25 715	27 159	31 413	45 269	41 698	
AF31 Rahamarkkinainstrumentit	2 603	2 859	3 985	2 473	1 457	617	785	1 828	1 232	1 321	
AF32 Joukkovelkakirjalainat	637	756	755	2 139	1 690	1 715	1 845	1 971	3 165	2 910	
AF4 Lainat	75 126	84 600	72 793	78 085	81 416	87 008	93 026	100 887	111 243	88 063	
AF511 Noteeratut osakkeet	9 598	5 732	9 604	10 646	8 177	8 868	9 637	10 735	10 110	12 492	
AF512 Noteeraamattomat osakkeet	90 105	104 198	104 898	120 790	119 706	125 232	116 831	118 349	119 404	139 106	
AF519 Muut osuudet	820	832	907	1 919	1 230	954	2 073	2 519	2 972	4 107	
AF52 Rahasto-osuudet	6 997	3 422	3 924	4 551	3 775	4 062	4 569	5 948	6 184	8 150	
AF6 Vakuutus-, eläke- ja standarditakausvastuut	2 991	2 979	2 922	2 969	3 118	3 538	4 013	4 392	4 794	6 550	
AF7 Johdannaiset ja työsuhdeoptiot	3 777	6 341	4 142	3 858	5 819	5 931	2 418	6 113	4 237	4 254	
AF8 Muut saamiset ja velat	58 501	60 560	54 763	59 812	69 493	61 729	65 074	63 951	65 308	66 990	

Liitetaulukko 6. Yritysten velat, milj. euroa

Vaade	Vuosi									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
AF0 Vaateet yhteensä	563 608	469 784	478 377	527 940	492 659	506 758	551 851	596 441	618 537	623 064
AF31 Rahamarkkinainstrumentit	6 673	5 107	6 298	4 214	5 424	5 217	4 824	4 558	3 908	3 726
AF32 Joukkovelkakirjalainat	17 494	10 810	16 093	23 532	22 937	27 814	31 885	32 063	28 710	25 979
AF4 Lainat	139 174	172 669	156 679	161 128	168 710	169 573	177 954	190 548	211 805	187 696
AF511 Noteeratut osakkeet	224 270	98 442	121 125	142 317	94 862	103 081	128 210	135 218	148 656	169 714
AF512 Noteeraamattomat osakkeet	106 689	107 037	109 801	125 203	127 019	131 806	138 635	160 301	149 889	158 280
AF519 Muut osuudet	16 516	17 109	15 873	16 167	13 574	13 868	15 322	15 051	15 771	17 489
AF7 Johdannaiset ja työsuhdeoptiot	3 742	5 837	4 381	4 121	6 362	5 114	2 412	4 460	3 410	5 186
AF8 Muut saamiset ja velat	49 050	52 773	48 127	51 258	53 771	50 285	52 609	54 242	56 388	54 994
Nettorahoitusvarat	-290 556	-172 792	-195 655	-214 484	-171 311	-181 388	-224 420	-248 334	-244 619	-247 423

Liitetaulukko 7. Nettorahoitusvarat sektoreittain, milj. euroa

Sektorit	Vuosi									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
S111 Yritykset pl. asuntoyhteisöt	-290 556	-172 792	-195 655	-214 484	-171 311	-181 388	-224 420	-248 334	-244 619	-247 423
S112 Asuntoyhteisöt	-11 360	-11 605	-12 937	-13 757	-14 111	-14 068	-13 992	-13 805	-13 858	-14 324
S121 Keskuspankki	4 797	5 235	4 638	7 190	7 626	8 826	8 101	10 147	11 829	12 218
S1221 Talletuspankit	1 751	1 135	-4 593	9 926	4 289	2 261	4 058	4 450	4 591	3 012
S1222+S1223 Muut luottolaitokset ja muut rahalaitokset	-563	590	-428	-6 162	-370	778	438	838	843	1 138
S123 Rahamarkkinarahastot	38	29	186	180	0	-250	-564	-39	-21	-32
S124 Yhteissijoitusyritykset pl. rahamarkkinarahastot	150	326	13	-144	369	169	291	317	14	-223
S125+S126+S127 Muut rahoituksen välittäjät, rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset ja konserninsisäiset rahoitusyksiköt ja rahanlainaajat	154	-7 676	-10 645	-2 215	-6 168	-4 332	-8 464	-7 379	-9 972	-4 958
S128 Vakuutuslaitokset	2 332	1 404	768	2 715	2 902	3 524	2 381	3 960	4 640	2 565
S129 Vapaaehtoiset eläkerahastot	-687	-919	-725	508	257	-110	-828	-812	-681	365
S1311 Valtionhallinto	2 736	-10 894	-15 101	-22 862	-40 180	-47 926	-49 303	-58 558	-63 140	-67 348
S1313 Paikallishallinto	3 331	2 358	887	981	1 038	-1 422	-2 488	-2 449	-3 593	-3 799
S13141 Työeläkelaitokset	121 621	103 194	120 840	136 507	134 254	145 977	157 392	169 242	178 334	184 754
S13149 Muut sosiaaliturvarahastot	2 432	2 135	1 350	925	949	2 153	2 275	1 718	553	717
S14 Kotitaloudet	99 562	72 939	90 540	104 267	88 718	100 223	116 813	127 930	132 484	138 863
S15 Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	13 097	9 306	12 591	14 685	11 841	12 483	16 446	17 016	17 386	18 806
S2 Ulkomaat	51 165	5 235	8 272	-18 258	-20 104	-26 897	-8 135	-4 241	-14 790	-24 331

Liitetaulukko 8. Rahoitustaloustoimet sektoreittain, milj. euroa

Sektori/Vuosi		Velkojen nettohankinta	Rahoitusvarojen nettohankinta	Rahoitustaloustoimet netto
S11 Yritykset	2013	20 505	14 905	-5 599
	2014	26 922	32 039	5 117
	2015	18 799	30 513	11 714
	2016	-23 274	-18 595	4 679
S121+S122+S123 Rahalaitokset	2013	-74 782	-69 778	5 004
	2014	16 102	11 055	-5 047
	2015	3 500	5 898	2 398
	2016	28 756	29 504	748
S124 Yhteissijoitusyritykset pl. rahamarkkinarahastot	2013	5 003	6 009	1 006
	2014	5 911	6 087	176
	2015	8 622	9 172	550
	2016	5 666	5 958	292
S125+S126+S127 Muut rahoituksen välittäjät, rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset ja konserninsisäiset rahoitusyksiköt ja rahanlainajat	2013	2 935	2 138	-797
	2014	5 312	9 385	4 073
	2015	908	2 609	1 701
	2016	1 176	3 926	2 750
S13 Julkisyhteisöt	2013	9 148	4 422	-4 725
	2014	6 340	-657	-6 998
	2015	7 375	1 518	-5 857
	2016	3 498	-995	-4 493
S14 Kotitaloudet	2013	4 023	2 361	-1 662
	2014	2 485	-1 418	-3 903
	2015	6 898	1 273	-5 625
	2016	7 388	3 223	-4 165
S2 Ulkomaat	2013	-21 950	-14 590	7 360
	2014	13 336	20 186	6 850
	2015	-3 817	-9 371	-5 554
	2016	-8 548	-8 120	428

Liitetaulukko 9. Tilastollinen ero sektoreittain, milj. euroa

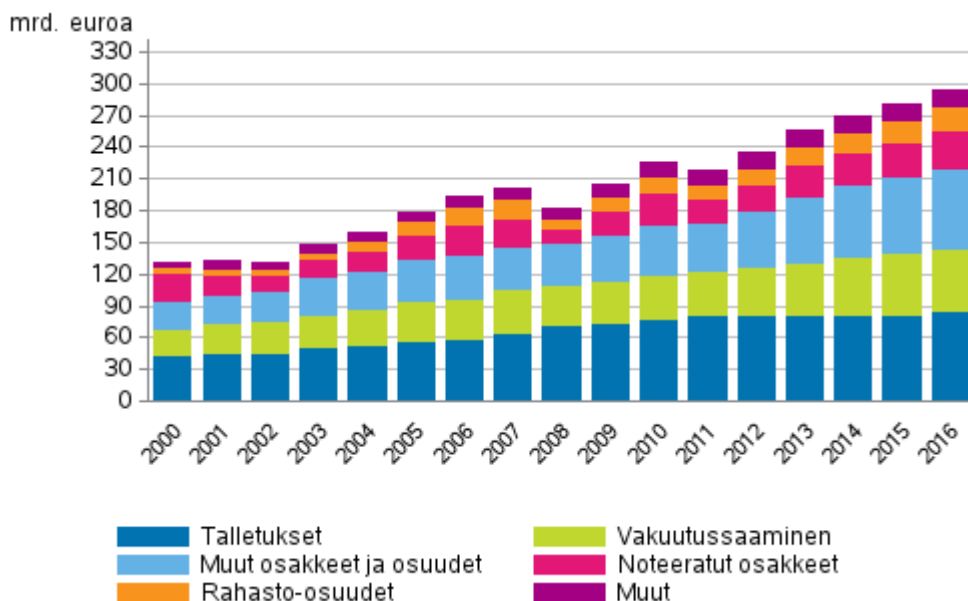
Sektori/Instrumentti		Vuosi									
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
S11 Yritykset	Rahoitustaloustoimet netto	1 187	-8 330	-6 265	6 637	-917	-7 625	-5 599	5 117	11 714	4 679
	Nettoluotonanto	4 779	1 204	7 924	9 772	3 367	4 444	4 671	8 019	8 236	8 654
	Tilastollinen ero	3 592	9 534	14 189	3 134	4 284	12 069	10 270	2 901	-3 478	3 975
S12 Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	Rahoitustaloustoimet netto	-950	-62	512	-464	-4 200	8 059	4 699	-996	5 463	3 373
	Nettoluotonanto	92	1 768	849	-133	234	840	61	46	-333	-254
	Tilastollinen ero	1 042	1 830	336	331	4 434	-7 219	-4 638	1 042	-5 796	-3 627
S13 Julkisyhteisöt	Rahoitustaloustoimet netto	9 374	8 074	-4 754	-5 528	-1 986	-4 568	-4 725	-6 998	-5 857	-4 493
	Nettoluotonanto	9 577	8 098	-4 577	-4 883	-2 056	-4 362	-5 315	-6 597	-5 710	-3 759
	Tilastollinen ero	203	23	177	645	-69	206	-589	401	147	734
S14 Kotitaloudet	Rahoitustaloustoimet netto	-3 188	-3 439	3 422	-88	-4 110	-3 261	-1 662	-3 903	-5 625	-4 165
	Nettoluotonanto	-6 466	-5 616	24	-1 396	-3 569	-4 557	-2 578	-3 412	-3 703	-6 255
	Tilastollinen ero	-3 277	-2 177	-3 398	-1 307	541	-1 295	-916	491	1 922	-2 090
S15 Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	Rahoitustaloustoimet netto	-836	1 078	438	-143	-63	-605	-72	-70	-141	178
	Nettoluotonanto	-159	-43	-461	-478	-650	-40	-410	-561	-523	-874
	Tilastollinen ero	677	-1 121	-899	-334	-586	565	-338	-491	-382	-1 052
S2 Ulkomaat	Rahoitustaloustoimet netto	-5 586	2 679	6 647	-411	11 278	8 001	7 360	6 850	-5 554	428
	Nettoluotonanto	-7 794	-5 470	-3 850	-2 882	2 674	3 554	3 571	2 505	1 834	2 860
	Tilastollinen ero	-2 207	-8 149	-10 497	-2 470	-8 604	-4 447	-3 789	-4 345	7 388	2 432

Liitetaulukko 10. Kokonaisvarallisuus sektoreittain 2016, mrd. euroa

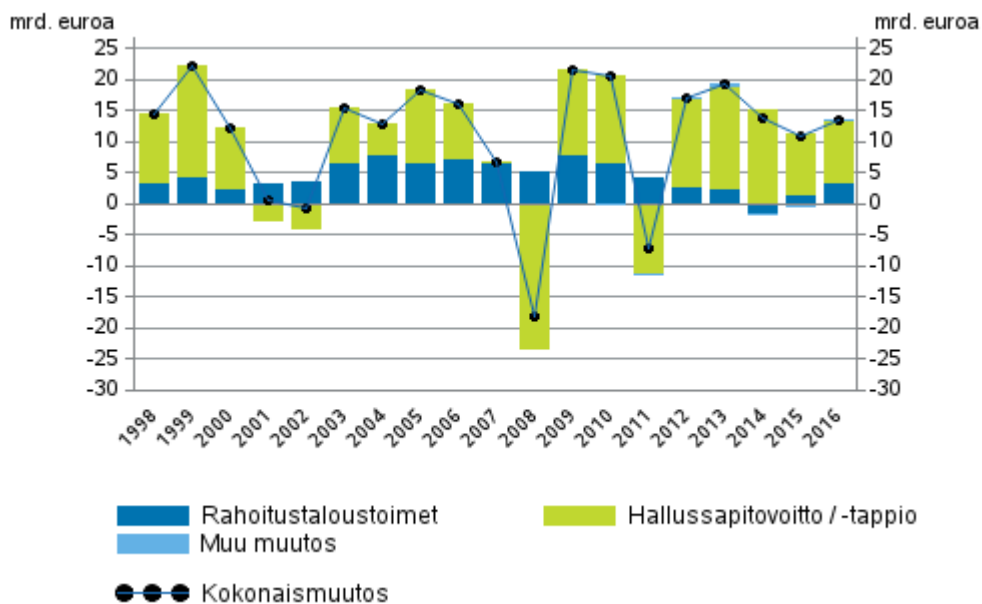
Sektori	Varat							
	Asuinrakennukset, muut rakennukset ja rakennelmat	Koneet, laitteet ja asejärjestelmät	Muut kiinteät varat	Varastot ja arvoesineet	Maa	Rahoitusvarat	Velat	Nettovarat
S1 Koko kansantalous	568	81	38	86	195	1 864	1 840	992
S11 Yritykset	178	64	27	42	41	378	640	89
S12 Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	1	0	1	.	0	888	874	16
S13 Julkisyhteisöt	101	12	9	2	37	282	168	276
S14 Kotitaloudet	277	4	0	42	113	293	155	575
S15 Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	13	1	0	0	4	22	3	37

Liitekuviot

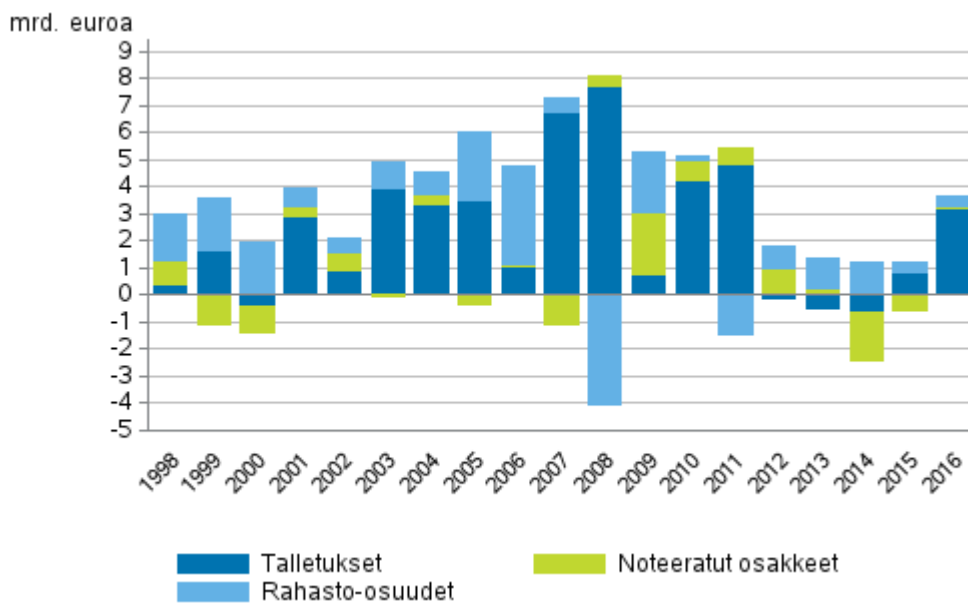
Liitekuvio 1. Kotitalouksien rahoitusvarat

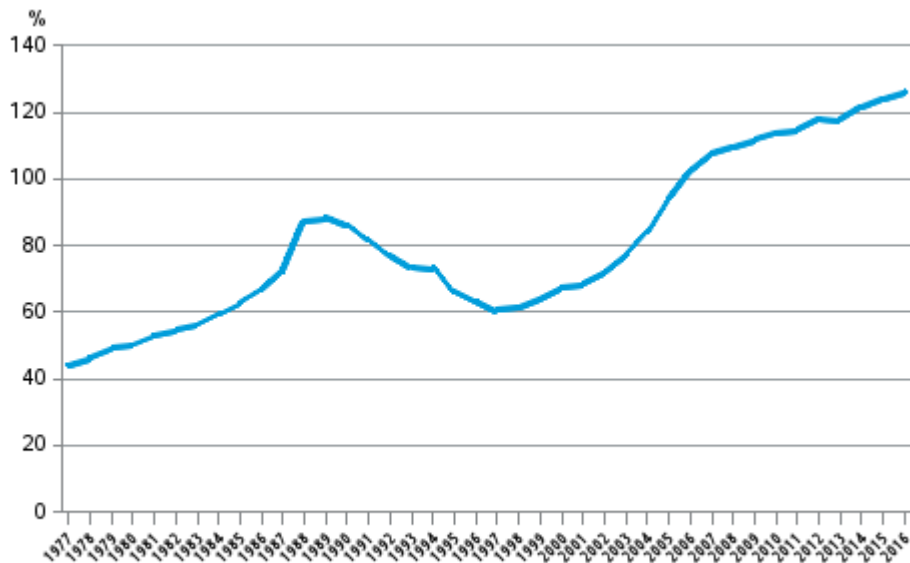
Liitekuvio 2. Kotitalouksien rahoitusvarojen muutos

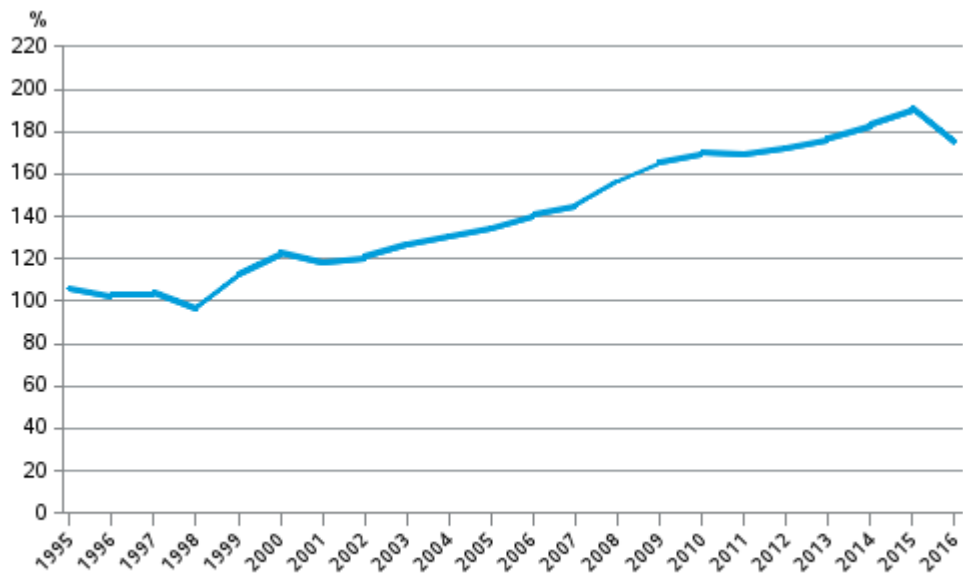
Liitekuvio 3. Kotitalouksien nettomääräiset sijoitukset talletuksiin, pörssiosakkeisiin ja rahastoihin

Liitekuvio 4. Kotitalouksien velkaantumisaste

Liitekuvio 5. Yksityisen sektorin velka suhteessa bruttokansantuotteeseen

Laatuseloste: Rahoitustilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

Rahoitustilinpito on osa kansantalouden tilinpidon järjestelmää. Se kuvaa kansantalouden kaikkien sektoreiden rahoitustaseita sekä virtoja, joihin kuuluvat rahoitustaloustoimet ja muut muutokset. Rahoitustaseet ovat tilastointijakson lopun rahoitussaamisten ja velkojen kantoja. Rahoitustaloustoimet puolestaan ovat tilastointijakson aikana tehtyjä taloustoimia, jotka vaikuttavat rahoitustaseisiin. Rahoitustilinpito on keskeinen tilasto rahapolitiikan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden seurannan kannalta. Tilastokeskuksessa laaditaan rahoitustilinpidon lisäksi erillistä julkisyhteisöjen rahoitustilinpitoa.

Tilasto laaditaan Euroopan tilinpitojärjestelmän (EKT 2010) edellyttämällä ja siten kansainvälisesti vertailukelpoisella tavalla. Euroopan tilinpitojärjestelmä on kuvattu käsikirjassa EKT 2010, Euroopan Yhteisöjen tilastotoimisto Eurostat, 2010. Käsikirjan luvuissa 5-7 käsitellään rahoitustilinpitoa. Rahoitustilinpidossa noudatetaan talousyksiköiden luokittelussa sektoriluokitusta (Sektoriluokitus 2012).

Rahoitustilinpidon neljännesvuositietojen tuotanto perustuu Euroopan keskuspankin suuntaviivoihin (EKP/2013/24). Vuositietojen tuotanto perustuu Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetukseen (549/2013) sekä tähän asetukseen liittyvään tietojen lähettämishjelmaan.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Tilaston laadinnassa käytetään lähteinä paitsi rahoitustilastoja myös muita sektori- tai vaadekohtaisia tase- ja virtatietoja sisältäviä tilastoja ja aineistoja. Suurin osa tietolähteistä on saatavissa neljännesvuosittain, mutta joitakin lähteitä on käytettävissä vain vuositasoisina. Lähdetiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi.

Tärkeimmät tietolähteet

Rahalaitosaineisto

Suomen Pankin rahalaitosaineistosta saadaan rahalaitosten tase- ja virtatiedot neljänneksittäin.

Sijoitusrahastoaineisto

Suomen Pankin sijoitusrahastoaineistosta saadaan sijoitusrahastojen arvopaperisalkun rakenne ja sijoitusrahastojen rahasto-osuuksien omistajasektorijakauma neljänneksen lopussa. Lisäksi saadaan tiedot sijoitusrahastojen arvopaperisalkkuun liittyvistä virroista neljänneksen aikana.

Maksutase

Tilastokeskus laatii Suomen maksutasetilaston, joka on rahoitustilinpidon tärkein ulkomaatsektorin tietolähde. Maksutasetilastossa kuvataan kansantalouden ulkoista tasapainoa eli kotimaan ja muun maailman välisiä taloussuhteita. Maksutasetilaston kirjaukset ovat yhtenevät kansantalouden tilinpidon periaatteiden kanssa.

Arvopaperitilasto

Velkapapereiden ja noteerattujen osakkeiden laskentaan käytetään Suomen Pankin arvopaperitilastoa (Securities holdings statistics). Tilasto sisältää kunkin sektorin hallussapitämät arvopaperit neljänneksen lopussa sekä neljänneksen aikaiset rahoitustaloustoimet. Arvopaperitilaston luokitukset vastaavat rahoitustilinpidon luokituksia.

Solvenssi II

Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin neljännesvuosittainen Solvenssi II -aineisto on rahoitustilinpidon kannalta merkittävä tietolähde vakuutuslaitosten tilastoinnissa.

Valtion liikekirjanpito

Valtion liikekirjanpito pitää sisällään valtion virastojen ja rahastojen kirjanpidon. Liikekirjanpidon tasetilejä käytetään päätietolähteenä valtion rahoitustilien laadinnassa. Neljännesvuositiedoista aineistoa ylläpitää Valtiokonttori.

Valtiokonttorin velkaraportit

Valtion velan laskenta perustuu suurelta osin Valtiokonttorin kuukausittain julkaisemaan valtion velkaraporttiin. Neljännesvuosittain saatava raportti sisältää tietoa nimellis- ja markkinahintaisesta velasta vaateittain ja valtion johdannaisista.

Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain

Paikallishallinnon tärkein tietolähde on vuodesta 2013 lähtien ollut Tilastokeskuksen tilasto “Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain”, joka kuvaa Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden kehitystä Manner-Suomessa vuosineljänneksittäin talousarvioiden toteutumisen mukaisesti. Tilasto sisältää tietoja kuntien ja kuntayhtymien velasta ja eräistä saamisista vaateittain. Tilasto perustuu otokseen 1.-3. neljänneksen osalta. Neljänneksen neljänneksen tiedot kattavat kaikki kunnat ja kuntayhtymät.

Kuntien taloustilasto

Paikallishallinnon toinen tietolähde on Tilastokeskuksen tuottama tilasto “Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta”, joka sisältää vuositietoja kuntien ja kuntayhtymien menoista ja tuloista, varoista ja veloista sekä toiminnasta. Kuntien ja kuntayhtymien sekä niiden liikelaitosten tasetietoja ja rahoituslaskelmatietoja käytetään rahoitustilinpidoon laadinnassa.

Työeläkelaitosten varatiedonkeruu

Työeläkelaitosten tärkein tietolähde on Tilastokeskuksen ja Työeläkevakuuttajat TELA ry:n yhteistiedonkeruu työeläkelaitosten varoista. Neljännesvuosittainen tiedonkeruu alkoi vuoden 2016 ensimmäisen neljänneksen tiedoilla ja siihen vastaavat pakollista työeläkevakuuttamista hoitavat eläkeyhtiöt, kassat, säätiöt ja erityislaitokset sekä Keva, Valtion Eläkerahasto, Kirkon eläkerahasto, Kela ja Suomen Pankki. Tiedusteltava sisältö kattaa yksiköiden rahoitusvarat, muut varat sekä joitain tietoja niiden velasta. Tiedot kattavat jaottelun vaadetyyppeihin ja vastinsektoreihin sekä ulkomaisten erien osalta maajaottelun. Taseiden lisäksi kysytään myös virtatietoja.

Yritysten rakennetilasto

Yrityssektorin rahoitustaseeseen päätietolähde on Tilastokeskuksen yritysten rakennetilaston tietokanta, joka sisältää yritysten tilinpäätöstietoja. Rakennetilaston tasetietojen kautta saadaan koko sektorille määrättyä kirjanpitoarvoiset rahoitusvarojen ja -velkojen kokonaissuureet sekä jonkin verran vaadekohtaista tietoa. Yritysten rakennetilaston tiedot ovat vuositasoisia eivätkä siten ole käytettävissä rahoitustilinpidoon uusimpien neljänneksen laskentaan.

Edellä mainittujen tärkeimpien tietolähteiden lisäksi täydentävinä tietoina ja vertailussa käytetään mm. Tilastokeskuksen luottokantatilastoa ja Tilastokeskuksen Virati-aineistoa.

Yhteenvetoprosessi

Rahoitustilinpito on tasapainotettu tilastojärjestelmä, joten sektorikohtaiset lähdetiedot täytyy sovittaa yhteen. Yhteensovitus tehdään vastinsektoreittain vaade vaateelta niin, että kullekin sektorin saamis- ja velkaerälle löytyy vastinkirjaus toisen sektorin saamisissa/veloissa. Poikkeavat tiedot arvioidaan ja sovitetaan yhteen. Lähdeaineisto analysoidaan samalla tarkasti ja mahdolliset yhteensopimattomuudet tulevat esiin. Lopullisen tiedon valinnassa painotetaan luotettavuutta ja systemaattista tietolähteiden käyttöä sekä sektorin rahoitustaseeseen kokonaisuutta (rahoitusvarojen tai velkojen yhteissummaa). Yhteenvedossa osa tiedoista, joille ei ole suoraa tietolähdettä, lasketaan vastinsektoritietojen perusteella. Esimerkiksi suuri osa kotitaloussektorin tiedoista perustuu vastinsektoritietoihin.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Täten lähdetilastojen laadulla on ratkaiseva merkitys tilaston luotettavuuden kannalta. Koska lähdetilastoja on erityyppisiä, epävarmuustekijöitäkin on monenlaisia.

Oman haasteensa rahoitustilinpidon laadintaan tuovat lähdetilastojen poikkeamat kansantalouden tilinpidon määritelmistä. Poikkeamat koskevat etenkin rahoitusvarojen arvostusperiaatetta sekä vaateiden ja tilastoyksikköjen luokituksia. Rahoitustaloustoimista (virroista) on lisäksi joissain aineistoissa vain niukasti tietoa, jolloin tietoja on estimoitava esimerkiksi taseiden muutoksen avulla.

Yhteenvetoprosessissa sektorikohtaiset tiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi. Prosessissa arvioidaan vaihtoehtoisten tietolähteiden luotettavuutta. Näin voidaan hallita epävarmuustekijöitä ja paljastaa virhelähteitä. Yhteenveto onkin keskeisessä roolissa tilaston luotettavuuden kannalta.

Yksi keino arvioida rahoitustilinpidon tarkkuutta on tarkastella rahoitustilejä suhteessa kansantalouden reaalitylinpidon kirjauksiin. Nettoluotonanto on (reaali-)sektoritilien tasapainoerä, jonka tulee täsmätä rahoitustilien sisältämään nettorahoitustaloustoimet-erään. Poikkeamaa kutsutaan tilastolliseksi eroiksi, jota voidaan tarkastella sektorikohtaisesti. Monissa muissa maissa tilastollista eroa ei näytetä lainkaan, vaan tilit tasapainotetaan.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus

Rahoitustilinpidon neljännesvuositiedot julkaistaan noin kolmen kuukauden viiveellä. Tällöin päivitetään aina myös vuositason StatFin-tietokantaa. Rahoitustilinpidon vuosijulkaisu tuotetaan noin 6 kuukauden viiveellä heinäkuussa. Vuositietojen laadinnan aikaan on edellisvuoden osalta käytettävissä kattavammat lähteet kuin neljännesvuositietoja aiemmin laadittaessa. Menetelmämuutoksista yms. johtuvia aikasarjajatkajauksia tehdään tarvittaessa pitkällekin taaksepäin ja niistä johtuen luvut voivat muuttua merkittävästi. Tilastokeskuksen seuraavien julkistusten tarkat julkistamispäivät löytyvät tämän sivuston kohdasta Tulevat julkistukset.

5. Tietojen saatavuus

Rahoitustilinpito julkaistaan viisi kertaa vuodessa Tilastokeskuksen verkkosivuilla. Neljännesvuosittaiset aikasarjat ovat saatavilla verkkosivuilla vuoden 1997 viimeisestä neljänneksestä alkaen. EKT2010:n mukaiset vuosisarjat ovat saatavilla vuodesta 1995 alkaen. Vuosilta 1970-1994 on saatavissa vuositasoisia tasesarjoja, jotka eivät ole EKT2010:n mukaisia.

Euroopan keskuspankki julkaisee neljänneksittäin kansallisiin rahoitustilinpitoihin pohjautuvan euroalueen rahoitustilinpidon sekä kansallisia rahoitustilinpidon tietoja omilla verkkosivuillaan.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Rahoitustilinpidon vuodesta 1995 alkavien aikasarjojen tiedot ovat pääosin vertailukelpoisia vuodesta toiseen. Vapaaehtoiset eläkerahastot siirrettiin työeläkelaitoksista vakuutuslaitoksiin vuodesta 2000 alkaen, mikä tuo katkoksen aikasarjoihin. Tietolähteiden muutokset voivat myös vaikuttaa tietojen vertailtavuuteen. Esimerkiksi yrityssektorin laskentaan käytetyt tietolähteet ovat tulleet kattavammiksi matkan varrella.

Vuosien 1970-1994 tase-aikasarjat poikkeavat EKT2010:n mukaisista aikasarjoista merkittävästi kattavuuden, yksiköiden luokittelun, varojen arvostuksen sekä laadintamenetelmien osalta. Tärkeimmät poikkeamat ovat:

- Henki- ja eläkevakuutussäästöjä ja muita vakuutussaamisia ei ole tilastoitu rahoitusvaroina
- Johdannaisia ei ole tilastoitu rahoitusvaroina
- Osakkeet ja muut arvopaperit on arvostettu pääsääntöisesti nimellisarvoon tai muuhun kirjanpitoarvoon.
- Osakkeiden ja osuuksien osalta kattavuus on puutteellinen
- Muihin saamisiin ja velkoihin (AF.8) on luettu eriä, joita ei ole voitu kohdentaa muihin vaateisiin
- Työeläkelaitokset on luokiteltu vakuutuslaitoksiin (S.128)
- Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt sisältyvät yrityssektoriin (S.11)
- Sektori S124+S125+S126 sisältää myös muut luottolaitokset kuin pankit.
- Vuosina 1970-1975 valtion liikelaitokset sisältyvät valtiosektoriin
- Kotitalouksien ja yritysten tiedot perustuvat osittain arvioihin
- Yrityssektorin sisäisten saamisten ja velkojen kattavuus on puutteellinen

7. Eheys ja yhtenäisyys

Rahoitustilinpidoon neljännesvuositiedot ja vuositiedot laaditaan samassa prosessissa ja ne ovat keskenään täysin yhtenevät.

Tilastokeskus laatii ja julkaisee julkisyhteisöjen rahoitustilinpitoa neljännesvuosittain kolmen kuukauden viiveellä. Myös Rahoitustilinpitoilasto sisältää julkisyhteisöjen tiedot ja ne ovat täysin yhtenevät julkisyhteisöjen rahoitustilinpidoon tietojen kanssa. Tilastojen julkaisutarkkuus ei kuitenkaan kaikilta osin ole sama, vaan julkisyhteisöjen rahoitustilinpito esittää julkisyhteisöjen tiedot tarkemmalla tasolla kuin rahoitustilinpito.

Rahoitustilinpito koostuu monien eri lähdetilastojen tiedoista. Käsitteelliset poikkeamat ja tasapainotus aiheuttavat sen, ettei tilasto ole kaikilta osin täysin yhtenevä lähdetilastojen kanssa. Tietojen vertaaminen lähdetilastojen tietoihin ei myöskään näistä syistä aina ole mielekästä.

Lisätietoja

Peter Parkkonen 029 551 2571
Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

rahoitus.tilinpito@stat.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Rahoitustilinpito, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1795-4886 (pdf)